

कल्पपक्षे समाहितः । एकादश्यां शुचिर्भूत्वा स्नात्वा
सर्वांधीजलेः । माषपूषेन राजेन्द्र ! कुर्वादिन्दुरि-
काशतम । मोदकांश्च तथा पञ्च हतप्रस्थः सुनिश्चलः ।
आत्मोपयोगसुहृद्भ्यस्ततो गत्वा जलाशयम् । दुष्टवाटो-
पिराहितं सज्जोपेतजलेष्टं तम् । तस्यैव पुत्रिने रम्ये
अस्नाने गोमयादिना । कृत्वा मण्डलकं हस्तं पितृ-
कादिभिरर्चितम् । अर्चितं मन्त्रकुसुमैर्धूपदीपाद्यतेः
शुभैः । तत्र चन्द्रं विद्येत् पात्रे रोहिण्या सहितं
भुवि । अर्चयेत् शुभाष्टेन मन्त्रेष्वनेन भक्तितः । एव
सुश्राव्यं तद् दत्त्वा तज्जलं स्वयमाविशेत् । “कण्ठान्
जलमात्रं वा जातशुक्लान्मेव वा । ध्यायते शम्भो-
राजस्य रोहिणीसहितं विभुम् । जलस्यमेव भुञ्जीत
स्वयमिन्दुरिकाशतम् । खे रोहिणी शशिभ्यो विहृता
हृता च यत् कारणं शृणु नरेन्द्र ! निवेदयामि । सत्-
पितृमाभरितेन्दुरिकाशतं यङ्गुक्तं जले गृह्यतेन
फलं तदेव” ।

रोहिणीव्रतं स्कन्दपुं “रोहिणी जलानन्दम्” साक्षाद्
देवस्य चक्रिणः । नामरूपमयी कृत्वा पञ्चरत्नेन
संयुताम् । स्थापयेद्वस्त्रयुग्मेन पुष्पधूपैः प्रपूजयेत् ।
काकाङ्कवफेद्व्यैर्नैवेद्यैर्हस्तपार्शितैः । द्वितीयेऽङ्कि-
रुमायेतद्ब्राह्मणायोपपादयेत् । मोलियाय सुहृदाय
भिक्षुकाय कुटुम्बिने । अथ नक्षत्रेण भुञ्जीत रोहिण्या
दर्पणे कृते । एवंविधं व्रतं दिव्यं दिवि देवास्य चक्रिरे ।
वर्षं वर्षं समायातं देवाद्याद्यापि कुर्वते । यं यं काम-
मभिध्यायन् तं तन्नामोत्सवंशयम् ।

चक्षुषाङ्गीव्रतं मतुषुपुं “शक्ति वत्स ! व्रतश्चैकं तिष्ठिनज-
लयोगतः । नमस्ते मासि राजेन्द्र ! यदाङ्गी जायते
तदा । व्रतमेतद्विधातव्यमुत्तमाभाशेन भुवि । आरोग्यै-
र्गर्भसोभाग्यरूपचम्यत्प्रदायकम् । कारयित्वा यथा-
शक्तिं सोमर्षं मिथुनं तयोः । गौरीगिरिशयोर्भक्त्या
नक्तं सहस्रम् पूजयेत् । नमस्ते वेङ्कटाटभ्यामेवं यः
कुरते व्रतम् । चक्षुषाङ्गीतिविष्टातमिदं तस्य फलं शृणु ।
वर्षपापविशुद्धात्मा सर्वैश्वर्यसमन्वितः । भुङ्क्ता भोगान्महे-
जेन ततः कावचिपश्ये । राजा भवति धर्मात्मा वाच-
धीर्यसमन्वितः । माह्वार्हचर्युताटमी भवति या कल्प्या
नमस्ते तदा सोमर्षं मिथुनं शिवागिरिशयो रूपं तयो-
र्बलमेव । पूर्वं पिबनवेदंदाति गुरवे चार्घ्यं रवेर्भोजनं
भुङ्क्ता मोक्षयुतोत्सवं पदमसौ यक्षोर्भजेन्नाश्रयम्” ।

चक्षुषीनारायणव्रतं विष्णुसर्वाङ्गरे “पञ्चदश्यां शुक्लपक्षे
पाक्षिगुनस्य नरोत्तम ! । पाषण्डपतितान्चैव तथैवान्या-
पसायिनः । नास्तिकान् भिज्जहतांश्च यापिनश्चाप-
नान्मेत् । नारायणै गतमनाः पुत्रसौ नियतेन्द्रियः ।
तिष्ठन् ब्रुवन् प्रसन्नश्च कृते वापि जनादेनम् । कौस्त्ये-
त्तत्क्रियाकावे सभं कृत्वा पुनः पुनः । चक्षुष्या समन्वितं
देवमर्चयेत् जनार्दनम् । मन्त्राभ्युपरमे चन्द्ररूपं हरि-
मीश्वरम् । रात्रिंश्च लक्ष्मीं सक्षित्य स्त्रस्रगर्भेण चित्त-
येत् । गीर्निशा चन्द्ररूप ! त्वं वासुदेव ! जगत्पते ! । मनो-
ऽभिलषितं देव ! पूरयस्व नमोनमः । मन्त्रेष्वनेन
दत्त्वाभ्यं देवदेवस्य भक्तितः । नक्तं भुञ्जीत मोनेन
तैलधारविवाजितम् । तथैव चैत्रवैशाखे ज्येष्ठे च
सुनिश्चलम् ! । अर्चयेच्च यथाभोजं मासि मासि च
तद्दिने । निष्पादितं भवेदेकं पारणं दातव्यम् ! भक्तितः ।
द्वितीयं तत्र वक्ष्यामि पारचलत् निबोध मे । आषाढे
श्रावणे मासि मासि भाद्रपदे तथा । तथैवाश्वयुजे-
ऽभ्यर्च्य श्रीधरस्य त्रिया सह । सम्यक् चन्द्रमण्डत्वा
भुञ्जीताभ्यं यथाविधि । द्वितीयमेतदाख्यातं तृतीयं
पारणं शृणु । कार्तिकादिषु मासेषु तथैवाभ्यर्च्य केश-
वम् । भूत्वा समन्वितं दद्यात्प्रशाङ्गायाङ्गुणं नियमि ।
भुञ्जीत च यथाख्यातं तृतीयमपि पारणम् । प्रतिपूज्य
ततो दद्यात् ब्राह्मणेऽभ्यर्च्य दक्षिणाम् । प्रतिपार्श्वं च
वक्ष्यामि प्राशनं कायशुद्धये । प्रथमं चतुरो मानान्
पञ्चगव्यसुदाकृतम् । कुशीदकं तथैवाग्न्यदुक्तं माषचतु-
ष्टयम् । गीतवाद्यादिकं रात्रौ तथा मण्डलकया शुभाः ।
कारवेददेवदेवस्य पारणे पारणे गते । जनार्दनं सख-
क्ष्मीकमर्चयेत् प्रथमं तथा । सन्धीकं श्रीधरं तद्वत्तृतीयं
भूतिकेशवम् । एवं संपूज्य विधिबद्धं सपत्नीकं जना-
देनम् । नात्रोतीहवियोगार्तिं” इत्याद्याभ्यर्च्य वा पुनः” ।

चक्षुषीपञ्चमीव्रतं यमपुं “चक्षुषीमभ्यर्च्य पञ्चस्नातुपवासी भ-
वेत्तपः । समान्ते हेमकमलं दद्याद्देवसमन्वितम् ।
स वैष्णवं पदं याति चक्षुषीर्जन्तान् जन्तानि । एतच्चक्षुषी-
व्रतं नाम दुःखशोकविनाशनम्” ।

सखितातृतीयाव्रतं भविष्योत्तरं “माषमासि दिते पक्षे
तृतीयायां यतव्रता । पादौ प्रणाल्य हस्तौ च सुख-
क्षेत्रं समाहितः । उपवासश्च नियमं दत्तपावनपूर्वकम् ।
मन्त्राङ्गे ठ नदीं गत्वा तिसैरामककेः शुभैः । आत्मो-
त्तीर्णं जलात् शुद्धे वाहणी परिधाय च । सुमन्त्रे च